

Omaishoidon tuki

Helsinki

Mitä omaishoidon tuki on?

Omaishoito tarkoittaa päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa, jota omainen tai muu läheinen henkilö antaa kotona vanhukselle, vammaiselle tai sairaalle, jonka toimintakyky on alentunut.

Omaishoidon tuki muodostuu vanhusta, vammaista tai sairasta hoitavalle hoitajalle maksettavasta palkkiosta, lakisääteisistä vapaapäivistä ja muista omaishoitoa tukevista palveluista.

Tuen edellytykset

Omaishoidon tuen myöntämisen perusteena on, että hoidettava tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan jatkuvaa, päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa voidakseen asua kotonaan.

Omaishoidon tuen myöntäminen perustuu kokonaistilanteen yksilölliseen arviointiin, jossa huomioidaan omaishoitajan antaman hoidon vaatavuus ja sitovuus sekä hoidettavan valvonnan ja ohjauksen tarve. Perheen kotitöitä ja kodin ulkopuolisia asiointeja ei huomioida omaishoidon tuen hoitaisuusryhmää arvioitaessa.

Kokonaistilanteen arvioinnissa otetaan huomioon omaishoitajan omaishoidettavalle antama päivittäisen henkilökohtaisen hoidon määrä, vaatavuus ja sitovuus seuraavissa toiminnoissa: peseytyminen, ruokailu, liikkuminen, lääkitys, pukeminen, WC-toiminnot, muut terveyden- ja sairaanhoidolliset hoitotoimenpiteet.

Edellisten lisäksi kokonaistilanteen arvioinnissa otetaan huomioon hoidettavan muun tuen tarpeet.

Lasten hoitoon omaishoidon tukea voidaan myöntää pääsääntöisesti vasta kun Kelan äitiys- tai vanhempainrahan maksu on päättynyt. Tuen edellytykset lapsilla voivat olla lisäksi omasta ikäryhmästä poikkeava valvonnan tarve, runsaan ohjauksen ja muu erityisen tuen tarve.

Kuka voi olla omaishoitaja?

Hoitaja voi olla omainen, sukulainen tai muu läheinen henkilö, joka soveltuu tähän tehtävään terveytensä ja toimintakykynsä puolesta.

Omaishoitaja tekee kunnan kanssa omaishoitosopimuksen. Hoitaja ei kuitenkaan ole työsuhteessa sopimuksen tekneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Pääsääntöisesti edellytetään hoitajan ja hoidettavan asuamista samassa taloudessa.

Hoidon tarpeen arviointi

Hoidon tarve selvitetään aina yksilöllisesti ja perheen kokonaistilanne huomioiden.

Yli 65-vuotiaiden arvioinnin tekee oman asuinalueen asiakasohjauksen työntekijä. Alle 65-vuotiaiden arvioinnin suorittaa vammaisten sosiaalilaitoksen yksikön omaishoidon tuesta vastaava työntekijä.

Arviointi tehdään hakemuksen, kotikäynnin ja lääkärinlausunnon sekä mahdollisten muiden hoitoon osallistuvien arvioiden perusteella. Hoidettavan henkilön hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan yhteistyössä hoitoon osallistuvien kanssa.

Alle 18-vuotiaiden hoidon tarvetta ja sitovuutta arviotaessa, lapsen tai nuoren taitoja verrataan terveeseen ikätoveriin.

Hoitopalkkio ja sen maksaminen

Päätöksen yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuesta tekee oman asuinalueen asiakasohjauksen työntekijä. Alle 65-vuotiaiden päätöksen

tekee vammaisten sosiaalilaitoksen yksikön omaishoidon tuesta vastaava työntekijä.

Hoitopalkkion suuruus määräytyy omaishoitajan antaman hoidon vaativuuden ja sitovuuden sekä hoidettavan valvonnan ja ohjauksen tarpeesta. Säännöllisesti käytössä olevat muut palvelut saattavat alen-
taa maksettavaa palkkiota.

Palkkiota ei alenna esimerkiksi työtoimintaan tai päivätoimintaan osallistuminen tai koulunkäynti. Myöskään lakisääteiset vapaapäivät eivät vähennä omaishoidon tuen palkkiota.

Palkkio maksetaan hoitajalle kuukausittain jälkikäteen ja se on veronalaista tuloa. Hoitajan on hyvä etukäteen selvittää hoitopalkkion mahdollinen vaikutus muihin saamiinsa etuuksiin. Palkkiota voidaan maksaa kirjallisen hakemuksen saapumiskuukauden alusta tai kotiutuspäivästä lukien.

Omaishoidon tuen hoitopalkkiot vuonna 2018

1) Ensimmäinen hoitoisuusryhmä, hoitopalkkio korkeintaan 1699 €/kk
Hoidettavan hoitotilanne edellyttää omaishoitajan ympärivuorokautista työpanosta. Hoidettava tarvitsee ja saa runsaasti hoitoa ja huolenpitoa lähes kaikissa päivittäisissä toiminnoissa, myös öisin. Hoidettavaa ei voi jättää yksin kuin lyhyeksi ajaksi. Omaishoitaja ei voi pääsääntöisesti käydä kodin ulkopuolella ansiotyössä.

2) Toinen hoitoisuusryhmä, hoitopalkkio korkeintaan 784 €/kk
Tähän ryhmään kuuluvat hoidettavat ovat joko fyysisesti raskashoitaisia tai heidän hoitotilanteensa on psyykkisesti kuormittava. Hoidettavilla on avun tarvetta useana yönä viikossa eivätkä he voi olla yksin 2-3 tuntia pidempään.

Haasteellinen hoidettava tarvitsee perustellusta syystä jatkuvaa valvontaa, tilanteita pitää osata ennakoida. Hoidettavan valvonnan tarve voi olla sellaista, että ilman valvontaa ja ohjausta hän vaarantaa itsensä tai muiden turvallisuuden. Alle 18-vuotiaiden kohdalla kyseessä on hoito, joka ei liity normaaliin ikätasoon.

3) Kolmas hoitoisuusryhmä, hoitopalkkio korkeintaan 432 €/kk
Hoidettava tarvitsevat ja saavat fyysistä tai ohjauksellista hoitoa ja huolenpitoa useamman kerran päivässä kun

- hoidettavan öinen avun tarve on satunnaista tai ei sitä ei ole ollenkaan
- hoidettava voi olla yksin päiväsaikaan 3-5 tuntia
- mikäli hoidettava ei asu omaishoitajan kanssa samassa taloudessa, omaishoitaja käy päivittäin ja tarvittaessa öisin hoidettavan apuna
- omaishoitajalla on päävastuu hoidosta ja huolenpidosta, vaikka esim. kotihoito kävisi päivittäin.

Lakisääteinen vapaa

Hoitajan oikeus lakisääteisiin vapaisiin määräytyy hoidon sitovuuden perusteella. Lain mukaan kaikilla omaishoitosopimuksen tehneillä omaishoitajilla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on oikeutettu omaishoidon tukeen.

Omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien aikana omaishoidettavan hoito voidaan järjestää kunnallisessa ympärivuorokautisen hoidon yksikössä tai palvelusetelillä kaupungin hyväksymissä yksityisissä hoitopaikoissa.

Hoito voidaan järjestää myös kotiin tuotavana palveluna palvelusetelillä 12-18 tuntia kuukaudessa, 6 tunnin hoitajaksoissa.

Asiakas maksaa lakisääteisten vapaapäivien hoidosta omavastuuosuuden, joka vahvistetaan vuosittain.

-
-
- Vuonna 2018 asiakkaan omavastuuosuus on
- 11,40 €/vrk.
-

Lakisääteisiin vapaapäiviin oikeutettu omaishoitaja voi käyttää myös sijaisomaishoitajaa. Kunta tekee sijaisomaishoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen.

Omaishoitaja voi esittää sijaisomaishoitajaksi joko omaista tai läheistä, joka soveltuu omaishoitajaksi. Ehdotetun henkilön sopivuutta hoitajaksi arvioidaan samoin perustein kuin varsinaisen omaishoitajan. Sijaisomaishoidon tulee olla hoidettavan edun mukaista.

Sijaisomaishoidon palkio riippuu hoidettavan hoitoisuusryhmästä ja sisältää mahdolliset kulukorvaukset. Sijaisomaishoitajana ei voi olla yritys.

-
- Vuonna 2018 sijaisomaishoidon palkkiot
- ovat 111,51 €/vrk tai
- 55,76 €/vrk.
-
-
-

Alle 65-vuotiailla tunti-omistuksen korvaus on yksi vaihtoehto omaishoidon tuen lakisääteisille vapaapäiville. Korvausta voidaan myöntää hoitajan palkkamenoihin enintään 3 x 6 tuntia tai 2 x 6 tuntia kuukaudessa riippuen hoitajan vapaapäiväoikeuden määrästä. Tunteja voi käyttää yksittäin, mutta tunteja ei voi kerätä, vaan ne on käytettävä kuukauden sisällä siitä kun oikeus vapaaseen on ansaittu. Omaishoitoperhe järjestää itse hoitajan.

Muut omaishoitajan jaksamista tukevat palvelut

Päivätoiminta

Vanhusten päivätoiminta on tarkoitettu 65 vuotta täyttäneille ja sen tavoitteena on tukea ensisijaisesti muistisairaiden asiakkaiden ja/tai omaishoidettavien kotona asumista, ylläpitää omatoimisuutta ja itsenäistä tai tuetua selviytymistä sekä tukea omaisten ja omaishoitajien jaksamista. Yli 65-vuotiaita hoitavien omaishoitajien lakisääteiset vapaapäivät voidaan järjestää päivätoimintana.

Alle 65-vuotiaat vaikeavammaiset hoidettavat voivat osallistua vaikeavammaisten päivätoimintaan, joka on kodin ulkopuolella arkipäivisin järjestettyä tavoitteellista toimintaa, joka tukee itsenäisessä elämässä selviytymistä sekä edistää osallisuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta.

Alle 65-vuotiaiden päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään työkyvyttömyyden henkilöä, jolla vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain 27 e §:ssä tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin.

Toimintakeskusten palvelut

Toimintakeskus on paikka jossa asiakkaat kohtaavat ja saavat vertaistukea. Omaishoidon toimintakeskuksissa järjestetään omaishoitoperheille palveluneuvontaa, erilaista ryhmätoimintaa sekä tarjotaan omaishoitajille mahdollisuus virkistäytymiseen. Palvelu on suunnattu pääsääntöisesti yli 65-vuotiaalle.

Omaishoidon kotiavustajapalvelu

Omaishoitaja voi saada jak- samistaan tukevaa kotiavus- tajapalvelua. Palvelua voivat saada omaishoidon tuen asiakasperheet enintään kah- deksan tuntia kuukaudessa, noin 1–4 tuntia kerrallaan.

Palvelun tarpeen arvioi omaishoidon tuen asiakasoh- jauksen työntekijä. Palvelu on suunnattu yli 65-vuotiaille.

Sähköinen terveystarkastus ja uusien omaishoitajien valmennus

Sähköisen hyvinvointi- ja terveystarkastuksen avul- la omaishoitaja saa koh- dennettua tietoa hyvin- voinnista ja terveydestä.

Tarkastuksen jälkeen hän voi osallistua sähköisiin valmen- nusohjelmiin, joita ovat mm. painonhallinta, terveellinen ravinto, tupakoinnin lopetus, alkoholin vähentäminen, uni- valmennus, stressin hallinta.

Uusille omaishoitajille jär- jestetään lisäksi valmen- nusta omaishoitajuuteen liittyen. Näistä saa tarkem- paa tietoa omalta omaishoi- don tuen työntekijältä.

Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan joko suullisesti tai ensi- sijaisesti kirjallisesti hakulomakkeella. Lomake löytyy myös Internetistä: www.hel.fi/sote. Hakemukseen lii- tetään C-lausunto (ei puolta vuotta vanhempi), jos- sa on lääkärin arvio hoidettavan terveydentilasta ja toimintakyvystä. Tarvittaessa pyydetään lääkärinlau- sunto myös hoitajaksi hakevan terveydentilasta.

Yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuki

Uudet asiakkaat voivat pyytää hakulomakkeen Seniori-infosta, ma-pe klo 9-15, puh. 09 3104 4556.

Eteläinen asiakasohjaus

PL 7160, 00099 Helsingin kaupunki

- PL 00100, 00120, 00130, 00140, 00150, 00160, 00170, 00180, 00190, 00200, 00210, 00220, 00240, 00250, 00260, 00500 – 00560, 00600 ja 00610

Itäinen asiakasohjaus

PL 6220, 00099 Helsingin kaupunki

- PL 00570, 00800-00880, 00890, 00900, 00910, 00920, 00930, 00940, 00950, 00970, 00900-00990

Läntinen asiakasohjaus

PL 6617, 00099 Helsingin kaupunki

- PL 00250-00350, 00320, 00360-00440

Pohjoinen asiakasohjaus

PL 8560, 00099 Helsingin kaupunki

- PL 00620, 00630, 00640, 00650, 00660, 00670, 00680, 00690, 00700, 00710, 00720, 00730, 00740, 00750, 00760, 00770, 00780 ja 00790

Ruotsinkielinen asiakasohjaus

PL 7160, 00099 Helsingin kaupunki

- Kaikki kaupunginosat

Alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki

Alle 65-vuotiaiden asiakkaiden omaishoidon tukea koskevat asiat hoidetaan vammaisten sosiaalityön yksiköissä.

Ruotsinkielisten asiakkaiden omaishoidon tuki on alle 65-vuotiaiden osalta itäisessä vammaistyön yksikössä.

Eteläinen toimipiste

Kalasadaman terveys- ja hyvinvointikeskus
Työpajankatu 14 A, 3. kerros
PL 6420, 00099 Helsingin kaupunki
Faksi 09 3104 3111

- **Alle 18-vuotiaat:** Lauttasaari, Ruoholahti, Jätkäsaari, Etu-Töölö, Taka-Töölö, Kamppi, Kluuvi, Punavuori, Eira, Ullanlinna, Kaivopuisto, Kaartinkaupunki, Kruununhaka, Katajanokka, Suomenlinna
puh. 09 3104 4695
- **Yli 18-vuotiaat:** Kallio, Alppiharju, Sörnäinen, Vallila, Hermannin, Itä-Pasila, Länsi-Pasila, Vanhakaupunki, Koskela, Käpylä, Kumpula, Toukola, Kalasatama, Arabianranta
- **Alle 18 vuotiaat:** Kalasatama, Hermannin, Arabianranta, Toukola, Vanhakaupunki
puh. 09 3104 4699
- **Yli 18-vuotiaat:** Lauttasaari, Ruoholahti, Jätkäsaari, Etu-Töölö, Taka-Töölö, Kamppi, Kluuvi, Punavuori, Eira, Ullanlinna, Kaivopuisto, Kaartinkaupunki, Kruununhaka, Katajanokka, Suomenlinna

- **Alle 18-vuotiaat:** Kallio, Alppiharju, Sörnäinen, Vallila, Itä-Pasila, Länsi-Pasila, Koskela, Käpylä, Kumpula
puh. 09 3104 5293

Itäinen toimipiste

Vuosaaren terveys- ja hyvinvointikeskus
PL 6250, 00099 Helsingin kaupunki
Faksi 09 3106 2669

- PL 57, 59, 81-89, 96-99
puh. 09 3106 1779
- PL 80, 90-91, 93-95
puh. 09 3106 2254
- Ruotsinkieliset asiakkaat
puh. 09 3104 4857

Itäkadun perhekeskus

Tallinnanaukio 1
PL 6730, 00099 Helsingin kaupunki

- PL 80, 90-95 ja 97
puh. 09 3106 2557
- PL 57, 59, 80-89, 96 ja 98-99
puh. 09 3106 2386
- PL 56, 70-74 ja 78-79
puh. 09 3105 0258
- PL 62-69 ja 75-77
puh. 09 3106 9579

Läntinen toimipiste

Hopeatie 6, 4. krs
PL 8160, 00099 Helsingin kaupunki
Faksi 09 3104 1228

- PL 30-32, osa 35, 40-44
puh. 09 3104 1233
- PL 25, 27-31, 33-39
puh. 09 3104 1234

Pohjoinen toimipiste

Ala-Malmin tori 2, 5. ja 7. krs
PL 7980, 00099 Helsingin kaupunki
Faksi 09 3105 8448

- **Alle 18-vuotiaat**
PL 62-69 ja 75-77
puh. 09 3106 9579
- **18-64-vuotiaat**
PL 57, 59, 81-89, 96-99
puh. 09 3106 1779
- **18-64-vuotiaat**
PL 62, 63, 64, 66, 74-77 ja 92
puh. 09 3105 8266
PL 65, 67-70, 72, osa 56, 70-73, 78-79
puh. 09 3105 8351

Omaishoidon toimintakeskukset

Keskukset ovat avoimia kaikille, mutta toimintaa on erityisesti yli 65-vuotiaille omaishoidon tuen asiakkaille.

Eteläisen alueen toimintakeskus

Töölönkatu 33
puh. 09 3107 4208, 040 3340 245

Läntisen alueen toimintakeskus

Hopeatie 14, puh. 09 3102 4213

Pohjoisen alueen toimintakeskus

Takaniitynkuja 3, puh. 09 3104 6818

Idän alueen toimintakeskus

Myllymatkantie 4
puh. 09 3107 3995, 050 3633 290

Helsinki

Terveyspalvelujen neuvonta 24/7

puh. 09 310 10023

Sosiaalipäivystys 24/7

puh. 020 696 006

Kriisipäivystys 24/7

puh. 09 310 44222

www.hel.fi/sote